

Mer ärörrik en krona aldrig faans
 Än den, som folkets sorg
 sin Konung ger
 Af minnets guld och saknans tårdemanter,
 Då Han, välsignad,
 läggs i grafven ner.

Ja velsignet vare han, velsignet Kong Oscars Minde, saalänge Nordens Mænds Hjerters endnu slaae for Taknemmelighed!"

Derefter foreslog Taleren et Mindes og Taknemmeligheds Bæger for Kong Oscar, som med en dyb og vemodsfuld Følelse tømtes af de Tilstedeværende, medens et Chor af udmærkede Sængere, hvoraf der i Sverig ved alle Leiligheder synes at være nok, oppe fra Toppen af Söien ved Mindesstenens Fod istemte Tegnér's valtre Sang:

"Viken Tidens flyktiga minnen osv."

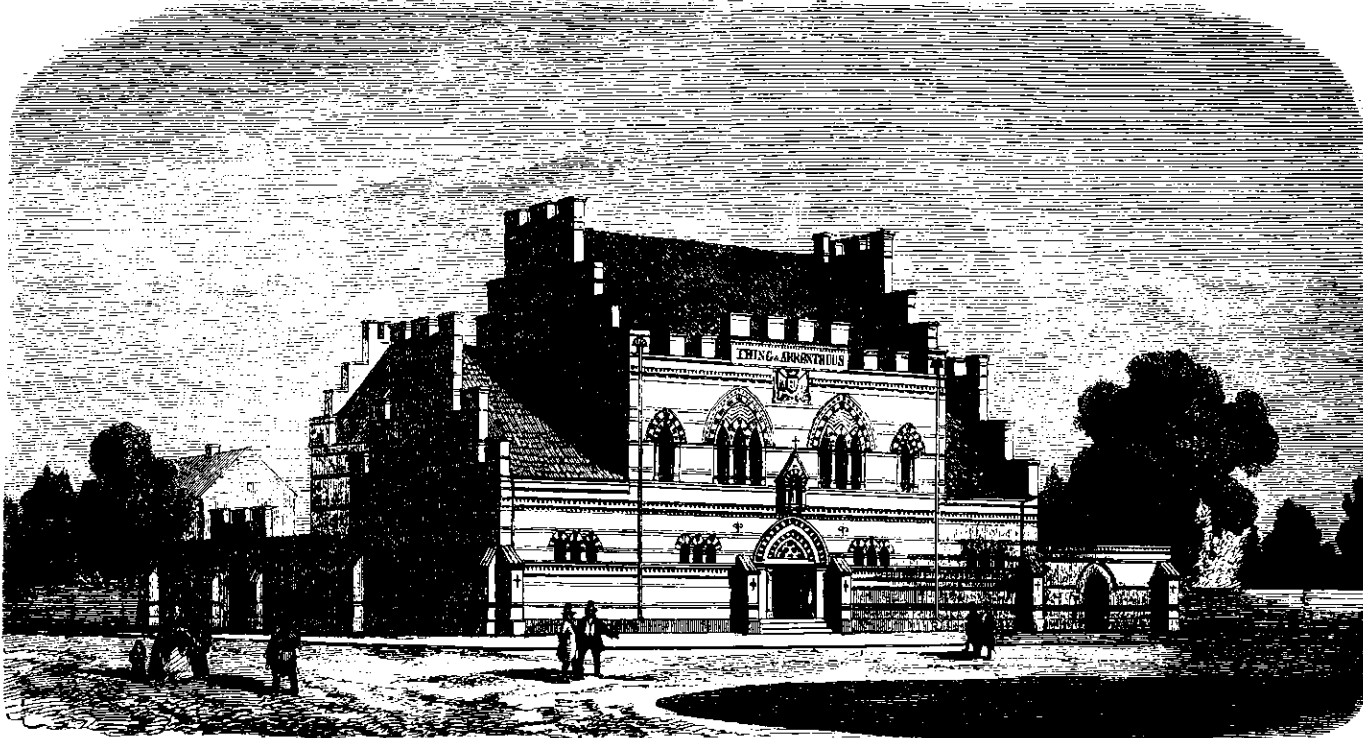
Denne, ikke officielle, men i privat Stilhed afholdte Fæst, gjorde vistnok et stærkt Indtryk paa Alle. Jeg havde en Følelse af at bevæge mig under den gode Lands Indbydelse, som bestjerner vort Norden, hvor Folket fra Arilds Tid saa inderligt har ønsket og endnu ønsker at kunne elske sin Konge, og hvor en god og retfærdig Konge altid finder et trofast og taknemmeligt Folk.

Det nye Thing- og Arresthus i Aalborg.

Om den ældste Raadstuebygning i Aalborg høves kun saa og meget ufuldstændige Efterretninger, da den sjældent omtales i gamle Dokumenter. Kun saameget vides, at den har ligget paa Gammel Torv, omtrent der, hvor den nuværende Raadstue ligger, og at der har været et særskilt Thinghus, ligeledes paa Gammel Torv. Under begge var der Boder, som udeleedes til Byens Borgere; saaledes finde vi i en gammel Raadstuebog, at i Aaret 1626 overlodes Boderne under Raadstuen til en Borger for tre Mar, rigtignok uden Betaling, men til Gjengjæld skulde han sætte dem i god og brugbar Stand.

Henimod Slutningen af det iuttede Aarhundrede var Bythingshuset i en saa maadelig Forfatning, at der udgik et Kal. Maj's Brev til Magistraten, dateret Kjøbenhavn d. 17de September 1687, at „saasom Bytinget i Aalborg skal holdes under et gammelt aabent Hjæleskur, hvor Røttens Vejener og Parterne i Regn og Sne sig ikke skal kunne skjule, og Thingbogen med andre Documenter uden Skade og Fordærv forvares, da er Vor allernaadigste Villie og Befaling, at I den Anordning gjøre, at Thinghuset paa Byens Beforsning skal vorder repareret etc." Derefter blev Reparation foretaget; men allerede i Aaret 1718 maatte Huset paa Grund af Brøstfældighed ombygges.

Dog ikke blot Thinghuset var saaledes tidligere i en maadelig Forfatning; ogsaa Raadhuset var forfaldent, og det i den Grad, at man alvorligt maatte tænke paa at erstatte det med et nyt, i hvilket man agtede at optage Bytinget, da Huset uagtet Ombygningen vedblev at være usikkert. Imidlertid vare Byens Formuesomstændigheder saa flette, at man, for at flaffe de fornødne Midler tilveie, besluttede at anføge Kongen om allernaadigt Bevilling til at oprette et Lotteri. Denne blev virkelig givet under 8de Octbr. 1751, saaledes at Lotteriet skulde bestaae af 10,000 Lodder à 5 Rdlr., og at Overskuddet skulde anvendes til Raadstuens Opbyggelse. Udfaldet svarede dog

Thing- og Arresthuset i Aalborg.

ikke til Forventningerne: kun saa Lodder affattes, og Foretagendet maatte opgives.

Under 22de April 1757 udgik en ny Kgl. Skrivelse, at efter som Lotteriet var gaaet ind, og Raadhuset maatte ombygges, skulde der dertil efter Grundtærten paalægges Borgere en Skat af 1000 Rdlr., et Laan paa 3 til 4000 Rdlr. optages af Aalborgs offentlige Indtægter, Kirkenes, Skolens og de fattiges Kapitaler mod Obligation paa Byens Vegne udstedt af Magistraten og nogle tilfaldte Borgere, og at dette Laan skulde forrentes med 4 pCt., eller 5 pCt. om Renten forhøiedes, og efterhaanden afbetales. — Den 24de Mai 1757 afholdtes Licitation over Levering af Materialier og Udførelsen af Haandværksarbeidet, til Beløb af ialt 4306 Rdlr., Arbeidet paabegyndtes noget senere; men forinden Bygningen blev fuldfærdig, løb Omkostningerne op til omtrent 7000 Rdlr., foruden 100 Rdlr., som indkom ved Salget af det ældre Thinghus med Kaffeoven paa Gammel Torv, hvilken Pris noksom betegner dets maadelige Forfatning. Udgifterne bestredes af en Skat paa Borgere til Beløb af omtrent 2000 Rdlr. og et Laan paa 5000 Rdlr., som optoges i Overensstemmelse med ovenstaaende Skrivelse. Aar 1762 fuldførtes Bygningen; men den høitidelige Indvielse fandt først Sted den 18de Febr. 1763. Efter endt Gudstjeneste begave Stifts-

Derpaa talte Stiftsbefalingsmanden over det Thema: „Concordia parva res cresunt“ (Enighed gjør stærk) og indstærkede Nødvendigheden af Enighed og Samdrægtighed. Høitideligheden sluttedes af Dr. juris Borgemeester Lars Bjerrgaard med en Tale og Bøn for Kongen, Kongehuset m. m., hvorpaa Hver gik til Sit. — Saaledes fik Aalborg et efter Davidens Forordninger ret anseeligt Raadhus, og det er det, der benyttes den Dag idag.

Raadhusets Længde er 42 Alen, Dybden 17½ og Høiden under Taget 12 Alen. Den indre Indretning har i Tidens Løb undergaaet adskillige Forandringer, idet Raadstuen og „Kamre til ærlige Fanger“ oprindeligt vare i øverste og Bythingslokalen i nederste Etage, medens denne senere blev indrettet til Arrestlokale og Arrestforvarerens Leilighed, og øverste Etage anvendtes saavel til Raadstue som til Bythingslokaler, hvortil kom Gjeldsarresten og et Par smaa uanseelige Kamre til Raadstuearchivet. Over Hovedindgangen, hvis Frontispice er prydet med det danske Vaaben, holdt af de to Bildmænd, hvorover Frederik V's Brystbillede udbugget i Steen, staar Kongens Valgprog: „Prudentia et constantia“ og Aarstallet 1762; paa nordre Side af Bygningen er anbragt Aalborgs Byes Vaaben og Aarstallet 1759.

Da Loven af 1846 om Arrestvæsenet udkom, som indeholdt nærmere Bestemmelser om Arrestlokalenes Indretning, jaerede Bygningen ikke til de nye Forandringer, der stillede til den, og tilmed var Pladsen for indskrænket, idet der kun kunde rummes 12 til 14 Arrestanter; derfor blev man nødsaget til at tænke paa Udførelsen af et nyt tidsvarende Lokale. Sagen drog sig imidlertid ud, navnlig fordi man ikke kunde finde en passende og bekvem Plads, indtil man endelig bestemte sig til at benytte en Plads, Byen eiede.

Byen havde nemlig kjøbt en Gaard paa Slotsgade, den saakaldte Gabels Gaard, med en temmelig betydelig tilhørende Have. Denne besluttede man da at anvende. Hvad der bevirkede, at man ikke tidligere havde bestemt sig derfor, var den Omstændighed, at Pladsen deels ligger noget afsides, deels er meget fugtig, hvilket man frygtede skulde gjøre den nye Bygning til et usundt Opholdssted. Men da Stadsråden afgav den Erklæring, at dette Sted ikke var mere fugtigt og usundt end de fleste andre Steder i Byen, og at det vilde være urimeligt at vælge den bedste, og derfor vel ogsaa kostbareste Deel af Byen til der at opføre et Arrestlokale, overvandt man alle Betænkeligheder og valgte Haven til Byggeplads. Haven blev gjenneffaaet, og der anlagdes en ny Gade, Gabelsgade, tværs gjennem den fra Slotsgaden til Hjordgaden; paa søndre Side af denne Gade skulde den nye Bygning opføres.

Paa Grund af de store Omkostninger, der vilde være

Det Indre af Sønderborg Slotskierke, efter en Skitse af W. Faurholdt.